

Inhoud

Voorwoord	2
1. Algemeen beeld	2
2. Vereniging van Voedselbanken Nederland	3
3. Algemene informatie Voedselbank Zeist	3
4. Terugblik op 2023	5
5. Vooruitzichten voor 2024	10
6. Dankwoord	11

In januari 2023 mocht de Voedselbank Zeist de Rode Pluim ontvangen, een prijs die Groen Links uitreikt voor een bijzondere bijdrage aan een sociaal en duurzaam Zeist.

Voorwoord

Dit is het jaarverslag van de Voedselbank Zeist (VBZ) over het jaar 2023.

Dit verslag beschrijft de belangrijkste activiteiten van VBZ van het afgelopen jaar en daarbij relevante ontwikkelingen. We willen in dit verslag een goed beeld geven van onze werkzaamheden. Hiermee leggen we ook verantwoording af voor de door ons gemaakte keuzes en de behaalde resultaten

We zijn blij en dankbaar dat we ook in 2023 met brede steun van de Zeister gemeenschap ons hebben kunnen inzetten voor onze klanten.

Jan Vooy's, voorzitter bestuur VBZ

1. Algemeen beeld

In 2023 nam het aantal mensen in Nederland dat op of onder de armoedegrens leeft enigszins af. Dit aantal was in 2022 aanzienlijk toegenomen door de forse stijging van de prijzen van energie en levensonderhoud als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de fiks opgelopen inflatie. Overall in Nederland leidde dat tot een toename van het aantal klanten van de voedselbanken. Ook in Zeist nam met name in de laatste maanden van 2022 het aantal huishoudens dat gebruik maakte van de VBZ toe van 116 naar 181.

In de loop van 2023 is dit aantal weer gedaald naar gemiddeld 140 huishoudens, het niveau van vòòr 2022. Mede dankzij de verhoging van diverse toeslagen hoeven meerdere huishoudens geen gebruik meer te maken van de diensten van de VBZ.

Dat neemt niet weg dat nog steeds veel mensen in Nederland (en in Zeist) onder de armoedegrens leven. Landelijk gaat het om circa 830.000 mensen, onder wie 220.000 kinderen¹. Als er de komende jaren geen blijvend, structureel steunbeleid wordt ontwikkeld, zal de armoede weer toenemen, zo verwacht het Centraal Planbureau.² Het blijft dus nodig om nu en in de toekomst te zorgen voor goed functionerende voedselbanken. Zeker ook in Zeist, omdat het percentage mensen met een laag inkomen in onze gemeente relatief hoog is, namelijk 4,3 procent.³ Dit houdt in dat er in Zeist ongeveer 4.000 mensen een inkomen onder de armoedegrens hebben.

---

¹ <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Publicatie-Ramingsmethodiek-armoederaming.pdf>

² <https://www.cpb.nl/centraal-economisch-plan-cep-2023>

³ https://www.cbs.nl/item?sc_itemid=88a08e6d-b79d-4d1f-aac2-f3ff5e0623ca&sc_lang=nl-nl

2. Vereniging van Voedselbanken Nederland⁴

Voedselbank Zeist is aangesloten bij de landelijke Vereniging van Voedselbanken Nederland. Dit is een vereniging van 172 voedselbanken, 528 uitgiftepunten en 10 distributiecentra verspreid over heel Nederland. Het aantal uitgiftepunten is dalende omdat voedselbanken steeds meer overstappen naar uitgifte van voedsel volgens het winkelconcept. Dit houdt in dat de klanten geen standaard voedselpakket krijgen, maar zelf in de winkel van de lokale voedselbank hun eigen boodschappen kunnen uitkiezen. Veel voedselbanken hanteren hierbij een puntensysteem: op basis van de grootte van een huishouden krijgt men een aantal punten waarvoor men levensmiddelen mag 'kopen'. In 2023 werkte circa 50% van de voedselbanken volgens het winkelconcept. De ruim 13 duizend vrijwilligers van de voedselbanken (in het hele land) voorzagen in 2023 in totaal 45.000 huishoudens, met in totaal 120.000 mensen, van een aanvullend voedselpakket. Miljoenen producten, met een waarde van ongeveer 75 miljoen euro, werden aangeboden. Veel van al die levensmiddelen zouden anders worden verspild.

Aangesloten zijn bij deze landelijke vereniging betekent dat VBZ zich voegt naar de regelgeving en de richtlijnen zoals deze door de algemene ledenvergadering worden vastgesteld. Deze richtlijnen betreffen o.a. voedselveiligheid, toetsing daarop door derden en Arbo-zaken, alsmede de toekenningscriteria voor nieuwe klanten

3. Algemene informatie Voedselbank Zeist

VBZ is actief in de gemeente Zeist (waar Den Dolder, Austerlitz, Bosch en Duin en Huis ter Heide ook onderdeel van zijn).

Locatie

VBZ is gevestigd aan de Kwikstaartlaan 44 te Zeist. Het gebouw kent o.a. een winkelruimte, een magazijn, een opslagruimte en een kleine kantine. VBZ hanteert sinds vier jaar het eerdergenoemde winkel-concept. De winkel is op iedere werkdag een paar uur geopend. De klanten komen op een vaste dag in de winkel langs en zoeken daar hun levensmiddelen uit op basis van het aantal punten dat hun huishouden toegewezen heeft gekregen.

---

⁴ <https://voedselbankennederland.nl/wp-content/uploads/2023/12/Feiten-en-Cijfers-per-31-12-2022-versie-29-12-2023.pdf>

Pand Voedselbank Zeist aan de Kwikstaartlaan

Vrijwilligers

Al het werk bij VBZ wordt gedaan door vrijwilligers. Deze vrijwilligers, inclusief het bestuur, worden niet betaald. Bij de VBZ waren in 2023 circa 90 vrijwilligers actief. Vrijwilligers zijn op verschillende fronten werkzaam: bij de maandelijkse publieksinzamelingen bij supermarkten, bij andere lokale of seizoensgebonden acties, bij het dagelijks ophalen van levensmiddelen, bij het uitsorteren daarvan in het magazijn en het bijvullen van de winkel en bij het begeleiden van de klanten in de winkel. Op al deze onderdelen zijn ook coördinatoren actief die op hun beurt weer het werk afstemmen met de algemeen coördinator (AC).

Over het algemeen verlopen al deze werkzaamheden en activiteiten naar wens. Dat komt ook omdat veel vrijwilligers al jarenlang aan de voedselbank verbonden zijn en weten hoe alles werkt.

Naast deze meer logistieke activiteiten zijn er ook twee vrijwilligers actief voor het administratieve werk. Ten slotte zijn er twee coördinatoren die de aanvragen van nieuwe klanten beoordelen en contact onderhouden met de doorverwijzende instanties.

Donaties en operationele kosten

Voor het goed functioneren van VBZ moeten ook veel operationele kosten worden gemaakt, zoals voor benzine, vervoer, huur, verzekering, opslag etc. VBZ is voor de dekking van deze kosten volledig afhankelijk van donaties.

ANBI

De stichting VBZ heeft de ANBI-status. Dat is aantrekkelijk voor donateurs omdat giften aan een ANBI een belastingvoordeel kunnen opleveren. Dit geldt zowel voor losse giften via de giftenaftrek als voor periodieke giften.

4. Terugblik op 2023

Bestuur

De samenstelling van het bestuur is gedurende het jaar 2023 ongewijzigd gebleven. VBZ heeft een bestuur dat bestaat uit vier personen met de volgende taakverdeling:

Voorzitter:	Jan Vooyoys
Secretaris:	Dorrit Bolland
Penningmeester:	Dirk Vis
Good governance:	Saskia Eisberg – 't Hooft

Het bestuur heeft in 2023 vier keer vergaderd. Bij de bestuursvergaderingen zijn vrijwel altijd ook aanwezig: de algemeen coördinator (AC) en de coördinator(en) beoordelingen (CB).

De belangrijkste agendapunten in 2023:

- Terugkoppeling uit het coördinatoren-overleg
- De winteractie i.s.m. de Stichting Kerk en Samenleving en de stichting Leerkansen
- De financiële resultaten
- De teruglopende opbrengst van lokale supermarkten, het inkopen van voedsel
- De oplopende kosten door de hoge inflatie
- Fondsenwerving
- Samenwerking met de gemeente en andere instellingen
- Donaties en andere vormen van bijdragen

In 2023 werd de Voedselbank Zeist met donaties van particulieren, instellingen, de plaatselijke kerken en bedrijven ruimhartig ondersteund.

Samen met de opbrengsten van de reclame op onze bus en de subsidie van de gemeente kon de begroting voor dit verslagjaar weer afgedekt worden.

Het merendeel kwam ten goede aan de jaarlijkse kosten voor het exploiteren van de winkel, zoals de kosten van huur, energie, verzekeringen en vervoer. Op de website van VBZ is het financiële verslag over 2023 beschikbaar, waarin een nadere toelichting op de financiële cijfers wordt gegeven.

Naast geld werd de Voedselbank ondersteund door giften in natura.

De klanten

Het aantal huishoudens en daarmee het aantal personen dat we als voedselbank helpen is gedaald in 2023.

Er werden 147 nieuwe klanten ingeschreven en 58 herintredende klanten geregistreerd. 140 klanten werden uitgeschreven. Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal huishoudens dat een beroep deed op voedselhulp en het verloop hierin over het afgelopen jaar.

Tabel 1 Overzicht klantenbestand Voedselbank Zeist 2023

	per 1 jan 2023		per 1 jan 2024	
Aantal huishoudens/klanten	181		136	
Aantal personen/monden	569		446	
Huishoudens bestonden uit:		% van alle huishoudens		% van alle huishoudens
Alleenstaanden (1 persoon)	61	34%	45	33%
Eenouder (man of vrouw) gezinnen	47	26%	39	29%
Gezinnen (2 ouders met kinderen)	65	36%	44	32%
Stellen	8	4%	8	6%

Beoordelingen en aanvragen

Voedselbank Zeist heeft twee Coördinatoren Beoordelingen (CB). Zij zijn de schakel tussen de Voedselbank, de verschillende verwijzende maatschappelijke instanties en de klanten die door deze instanties beoordeeld en zo nodig verwezen worden. De beoordelaars dienen namens deze mensen de aanvragen in aan de hand van landelijke richtlijnen van Voedselbanken Nederland.

Om de zelfredzaamheid van onze klanten te vergroten en hen weer op eigen benen te helpen staan, wordt er nauw samengewerkt met deze verwijzende organisaties; voedselhulp moet immers altijd tijdelijk zijn.

Namens de VBZ neemt de CB ook deel aan het Minimaplatform van Zeist, een initiatief van de Gemeente Zeist, en ook aan ander overleg met de gemeente. Daarnaast is er contact met wijkgerichte initiatieven op het gebied van armoedebestrijding. Met Mijn Groene Huis (MGH) is er overleg over het stimuleren van een energiemaatje voor Voedselbank-klanten die een hoge energierekening hebben.

Inhoudelijk was het werk van de CB in 2023 net als voorgaande jaren vooral gericht op de behandeling van aanvragen en het daarbij behorende contact met de beoordelaars (intakers) die bij verschillende maatschappelijke instanties in Zeist werken.

Het merendeel van de nieuwe aanvragen voor VB-hulp in Zeist kwam net als vorige jaren binnen via de beoordelaars van de Inloophuizen van Kerk en Samenleving. Daarnaast vroegen de Sociaal Raadslieden, Vluchtelingenwerk en de Diaconie/Hulpkas een belangrijk deel van de overige pakketten aan. Via de RSD, Algemeen Maatschappelijk werk (AMW) en Kwintes kwamen een paar aanvragen binnen. In 2023 werden meerdere vluchtelingen met een recente verblijfsvergunning door Vluchtelingenwerk verwezen naar de VBZ voor steun tijdens de eerste maanden van 'ontzorgen'. Deze steun zal worden voortgezet in 2024.

Verwerving levensmiddelen

Dagelijks rijden onze chauffeurs met de VBZ-bus langs de lokale leveranciers om producten op te halen.

Daarnaast wordt er op maandag en woensdag voedsel opgehaald in Arnhem bij het distributiecentrum aldaar. Grote partijen leveren namelijk hun goederen af bij de (10) landelijke distributiecentra van Voedselbank NL. Het distributiecentrum verdeelt deze levensmiddelen over de lokale voedselbanken. Daarnaast vindt er iedere maand een inzamelingsacties plaats bij een lokale supermarkt.

We merken dat grootwinkelbedrijven meer en meer zelf bezig zijn om verspilling tegen te gaan. Op zich een positieve ontwikkeling, maar het gevolg is dat er opmerkelijk minder voedsel bij de winkels kan worden opgehaald. Daar stond tegenover dat er wel veel meer werd gedoneerd bij onze maandelijkse inzamelingsacties bij de supermarkten en andere inzamelingsacties.

Dankzij de eerdergenoemde winkelinzamelingen, diverse kerkinzamelingen en schoolinzamelingen konden voorraden en eventuele tekorten worden aangevuld. Als verrassing in 2023 werd er door verschillende Zeister buurten een "Sint-Maarten" inzameling gehouden, waarbij in totaal 65 kratten met levensmiddelen werden opgehaald. Een prachtig nieuw initiatief!

Grote opbrengst Sint Maarten acties 2023

Het gebeurt ook regelmatig dat we bij de lokale Picnic kratten met levensmiddelen mogen ophalen.

Verder zijn we tijdens de decembermaand getraakteerd op een groot aantal kerstpakketten van verschillende (winkel)bedrijven.

Voedselveiligheid

VBZ neemt haar verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van voedsel en werkt conform de richtlijnen met betrekking tot voedselveiligheid, die door de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA) zijn opgesteld. VBZ wordt jaarlijks (onaangekondigd) gecontroleerd voor de NVWA, uitgevoerd door de Houwersgroep. Deze organisatie controleert of de Voedselbank volgens de gestelde normen voor de voedselveiligheid werkt. In 2023 hebben we in de maand februari een uitgebreide controle gehad. Behoudens een paar verbeterpunten was de score ruim boven de normwaarde voor het groene certificaat. Alle verbeterpunten zijn met verhoogde aandacht opgepakt.

Dankzij de benoeming van een coördinator voedselveiligheid in 2023 is de controle van de temperatuur in de koelingen en vriezers sterk verbeterd. Daartoe is een aantal speciale thermometers aangeschaft die afleesbaar zijn op een laptop. De rapportages worden zo ook opgeleverd. Een mooie vooruitgang!

Arbeidsomstandigheden

Hoewel de Arbowet formeel niet volledig van toepassing is op een vrijwilligersorganisatie zoals de Voedselbank, streeft VBZ ernaar zich zoveel mogelijk te conformeren aan de, in de wet gestelde, regels met betrekking tot veilig werken en handelen. Met de in het vorig jaar genomen maatregelen komen wij goed voor de dag.

Vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers (90 personen) is gelijk gebleven aan vorig jaar. Er was wel sprake van de nodige wisselingen. Mensen vertrokken op grond van privéredenen maar gelukkig kon VBZ de vacatures tijdig weer invullen. Een bijzondere vermelding verdient de nieuwe vrijwilligster van maar liefst 93 jaar!

Stages

VBZ is een erkend stagebedrijf voor logistieke opleidingen aan het ROC (instelling voor middelbaar beroepsonderwijs). VBZ vormt ook een populaire organisatie voor een maatschappelijke stage. In 2023 hebben 12 scholieren hun stage bij VBZ gedaan.

Inzamelingen, events en donaties

Het doel van het organiseren van en meedoen aan acties door VBZ was het vergroten van naamsbekendheid, fundraising en bekendheid geven aan de problematiek die de Voedselbank probeert aan te pakken. De Voedselbank heeft in 2023 diverse acties en evenementen geïnitieerd of hieraan meegedaan. Een greep hieruit:

- Maandelijkse inzamelingsacties bij supermarkten
- Regelmatige voedselinzamelingen bij kerken en scholen
- Landelijke acties, zoals de Douwe Egberts punten.
- De verkoop van non-food producten op Koningsdag
- Acties die ten goede kwamen aan de klanten van de Voedselbank en door derden zijn geïnitieerd:
  - Basisscholen en scholen uit het voortgezet onderwijs hielden speciale inzamelingen en verrasten ons met de opbrengsten van hun acties.
  - De Stichting Jarige Job heeft maandelijks verjaardagdozen gegeven aan kinderen van klanten van de Voedselbank.
  - Particulieren hebben verschillende acties gehouden.
  - De Triodosbank heeft voor haar personeel een winterfair gehouden als alternatief voor de kerstpakketten. Wij mochten daar staan met een stand en de opbrengst was hartverwarmend.
  - De Volksbank kwam langs met een team om een middag mee te helpen in de winkel. Ook doneerde de bank in natura gezonde levensmiddelen.

Inzamelingsbox DE-punten bij lokale supermarkt

Communicatie

Vereniging Voedselbanken Nederland informeert de aangesloten lokale Voedselbanken door middel van "De Meedeler" die elke maand verschijnt. Voor incidentele of acute berichten wordt er een Nieuwsflits verzonden.

De vrijwilligers van VBZ krijgen via e-mail een nieuwsbrief toegestuurd met achtergrondinformatie over bestuursbesluiten en zaken waar VBZ of het bestuur zich mee bezig houden, zoals controles van de NVWA en acties

Er zijn bij de VBZ verschillende communicatiekanalen in gebruik. Facebook, met enkele honderden volgers, wordt gebruikt om korte mededelingen en foto's rond te sturen over acties, opbrengsten van inzamelingen etc.

Op de website van VBZ staat allerlei informatie over de VBZ, zoals de nieuwe normen voor toelating tot de VB, informatie over waar vrijwilligers en klanten zich kunnen melden enz.

Lokale media zoals De Stadspers en de Nieuwsbode worden van elke inzamelingsactie bij supermarkten op de hoogte gebracht. De Nieuwsbode neemt zo een actie steevast op in haar agenda en wijdt er soms een nieuwsstukje aan.

5. Vooruitzichten voor 2024

Strategie

VBZ wil ook in 2024 bijdragen aan een grotere algemene bekendheid en bewustwording van het bestaan van armoede in Zeist. We willen hiermee bereiken dat meer inwoners van Zeist, die in armoede leven, de weg naar de Voedselbank kunnen vinden. Ook willen we hiermee de betekenis van de Voedselbank voor de Zeister samenleving voor het voetlicht brengen, zowel bij bedrijven als particulieren, ten einde breed draagvlak en steun te krijgen voor onze organisatie en onze werkzaamheden.

VBZ wil dit bereiken door communicatieactiviteiten via verschillende kanalen, door het zelf organiseren van activiteiten en door betrokkenheid bij relevante activiteiten die door anderen worden georganiseerd.

Organisatie

Aandacht zal er altijd moeten blijven voor behoud en de werving van vrijwilligers. Het onder de aandacht houden van haar doelstelling en werkwijze. Het gebruik om onze vrijwilligers te fêteren met een BBQ vond dit jaar plaats in september en was een heerlijk en verdiend feestje.

Prioriteiten voor 2024

VBZ voorziet de volgende punten die in 2024 (extra) aandacht zullen ontvangen:

- Handhaven van een financieel gezonde VBZ op middellange termijn
- Betrokkenheid bij de maatschappelijke ontwikkelingen rond armoedebestrijding in onze gemeente
- Het op peil houden van het aantal vrijwilligers en de juiste personen voor specifieke kerntaken zal ook in 2024 constant doorgaan.
- Uitbreiden van het relatienetwerk ten behoeve van fundraising en donaties

6. Dankwoord

Wij zijn, als bestuur van de Voedselbank Zeist, dankbaarheid verschuldigd aan de vele handen die op geheel vrijwillige basis het door VBZ te verstrekken voedsel verzamelen, sorteren, verdelen en uitdelen, en alle andere vrijwilligers die hun tijd, kennis en mankracht aan ons beschikbaar stellen.

Ook dit jaar hebben vrijwilligers afscheid genomen van de Voedselbank en wij danken hen voor hun inzet. Ze zullen door zowel de vrijwilligers als de klanten worden gemist.

Minstens zo erkentelijk zijn wij de personen en instanties die ons werk mogelijk hebben gemaakt aan de materiële kant, door te sponsoren, subsidiëren, onze geld-werf-acties te ondersteunen en, niet in de laatste plaats, danken wij allen die hun onverkochte waren aan ons beschikbaar stelden. Zonder deze gelden, acties en producten van de mensen om ons heen die de Voedselbank een warm hart toedragen zou de Voedselbank Zeist niet hebben kunnen functioneren.

Namens het bestuur,

Jan Vooy's, Voorzitter
April 2024

